

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ 3-5-2014

«Η Διαχείριση των κρίσεων στο σύγχρονο σχολείο»

Η εισήγηση του προέδρου της Ένωσης Ελλήνων Παιδαγωγών κ. Μπερερή έθεσε το πλαίσιο των εισηγήσεων που ακολούθησαν, οι οποίες αναπτύχθηκαν γύρω από εννοιολογικούς άξονες, όπως «ανθρωπισμός», «προστασία δικαιωμάτων», «απελευθέρωση από ψυχολογικούς, ηθικούς, κοινωνικούς κινδύνους», «διαδικασίες επικοινωνίας».

Σύμφωνα με την εισήγηση του κ. Ορφανού, η διαφοροποιημένη διδασκαλία αποτελεί απάντηση στις κρίσεις στο σχολείο οι οποίες σχετίζονται με την παραβατικότητα. Συστατικό της διαφοροποιημένης διδασκαλίας είναι η παροχή του δικαιώματος στους μαθητές να αμφισβητούν ακόμη και το σχολικό εγχειρίδιο. Τα παραδείγματα της εισήγησης αυτής προέρχονται από το πεδίο της Ειδικής Αγωγής, με κορυφαίο το παράδειγμα της συμπερίληψης ενός μαθητή με διαταραχή αυτιστικού φάσματος μέσω του μετασχηματισμού του μαθήματος σε παιχνίδι σύμμετρο με τον μαθητή αλλά το οποίο συγχρόνως αφορά όλα τα παιδιά. Περαιτέρω, η αντιμετώπιση των κρίσεων ενισχύεται από την εφαρμογή στρατηγικών οι οποίες έχουν αναπτυχθεί κατά την εκπαίδευση ενηλίκων, ιδιαίτερα ως προς τη διαδικασία της στοχοθεσίας και της σύναψης «παιδαγωγικών συμβολαίων». Η πρόταση της εισήγησης ολοκληρώθηκε με την εστίαση στην έννοια του «ρίσκου» που χαρακτηρίζει κάθε προσπάθεια αντιμετώπισης κρίσεων και στον ρόλο της συλλογικής νοημοσύνης στη σχολική μονάδα.

Ο κ. Μπαμπαρούτσης προσέγγισε το θέμα των κρίσεων ως φαινομένου σύμφυτου με την ατομική και κοινωνική ζωή, το οποίο λειτουργεί ως συνθήκη επινόησης λύσεων καθώς και παράγοντας βελτίωσης, ανάπτυξης και προόδου. Κατά συνέπεια, όσο μέσα στη ζωή είναι η κρίση, άλλο τόσο αυτονόητη και συστηματική χρειάζεται να είναι η αντιμετώπισή της. Γι' αυτό όμως είναι αναγκαία η ανάλογη προετοιμασία και η ειδική κατάρτιση, ιδιαίτερα στην εκπαίδευση.

Η κ. Μίλεση άνοιξε το φάσμα της παραβατικής συμπεριφοράς η οποία οδηγεί στον κοινωνικό αποκλεισμό και αποτελεί σύμπτωμα παιχνιδιών εξουσίας. Η πρότασή της για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων αυτών επικεντρώθηκε στην αναγνώριση συναισθημάτων και γενικά την ενσυναίσθηση (empathy).

Η εισήγηση της κ. Αρβανίτη αποκάλυψε μία πλευρά του νηπιαγωγείου λιγότερο γνωστή, η οποία μάλιστα διαφέρει από την κοινή μας αναπαράσταση για τα παιχνιδιά, γοητευτικά νήπια. Με τα αναλυτικά «εργαλεία» της, χαρτογράφησε το κρίσιμο τοπίο που διαμορφώνεται λόγω συμπεριφορών εκφοβισμού (bullying) στο νηπιαγωγείο και έδωσε το πλαίσιο, τις κατευθύνσεις, καθώς και συγκεκριμένες στρατηγικές για την αντιμετώπισή τους.

Η κ. Βαγή φώτισε τη διαδρομή από το παραδοσιακό στο σύγχρονο σχολείο, η οποία όμως δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί ούτε ως προς την αντιμετώπιση των φαινομένων εκφοβισμού. Πιο συγκεκριμένα, έδειξε πώς το σύγχρονο σχολείο έχει κληροδοτήσει στους εκπαιδευτικούς παγιωμένες αντιλήψεις και συμπεριφορές οι οποίες δεν είναι εύκολο να ξεπεραστούν. Περαιτέρω, αναφέρθηκε στο θεωρητικό πλαίσιο, χωρίς το οποίο η πράξη θα ήταν «τυφλή», αλλά πέρασε δυναμικά στις συμπεριφορές που εκπορεύονται από τη θεωρία, χωρίς τις οποίες η θεωρία θα ήταν «κενή» (σύμφωνα με τη διατύπωση του Καντ).

Η κ. Τρούκη έστρεψε τον «προβολέα» προς την πλευρά της οικογένειας την οποία πραγματεύθηκε ως παράμετρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συνεπώς ως παράγοντα δημιουργίας αλλά και αντιμετώπισης των κρίσεων. Συνδυάζοντας την επιστημονική πληρότητα με τη δύναμη του προσωπικού της βιώματος ως μητέρας, ανέλυσε τους τρόπους με τους οποίους οι γονείς μπορούν να συμβάλλουν ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των κρίσεων. Τα παραδείγματα που έδωσε είναι πραγματικά και «φωτεινά». Ωστόσο, υπέδειξε και την μεγάλη ανάγκη για μαθητεία των γονέων στην «κουλτούρα» της πρωτοβουλίας και, γενικά, της θετικής και ενεργητικής στάσης, αναφέροντας δειγματικά ορισμένες από τις πιθανές δράσεις τις οποίες οι γονείς μπορούν να αναλάβουν με την ανάλογη υποστήριξη. Έτσι, κατέστησε σαφές ότι η σχέση σχολείου –οικογένειας κρύβει δυναμισμό και απαντήσεις σε προβλήματα, είναι όμως και δύσκολο ζητούμενο που χρειάζεται την ανάπτυξη του δικού της συστήματος στρατηγικών.

Η κ. Αμπόνη εξειδίκευσε περαιτέρω την εστίαση στην οικογένεια, θίγοντας το ευαίσθητο θέμα του διαζυγίου, το οποίο ανέδειξε ως περισσότερο συχνό και συγχρόνως περισσότερο κρίσιμο από ό,τι συνήθως αποκαλύπτεται. Ανάλυσε με συστηματικό τρόπο και βάσει ερευνητικών δεδομένων το διαζύγιο ως συνθήκη αστάθειας και απώλειας, η οποία ενέχει κινδύνους, ιδιαίτερα όταν συμπίπτει με την ήδη ταραγμένη εφηβική ηλικία. Η εισήγηση της κ. Αμπόνη ολοκληρώθηκε επισημαίνοντας την έλλειψη θεωρητικού εξοπλισμού, άρα και ανάλογης ετοιμότητας και δίνοντας έμφαση στην ανάγκη πληροφόρησης και συνεργασιών των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας, απενοχοποιώντας έτσι και τη γενική έως τώρα αμηχανία ως προς την αντιμετώπιση αυτών των κρίσεων.

Η κ. Χαλκιαδάκη «έθεσε τον δάκτυλον επί τον τύπον των ήλων» θίγοντας το θέμα της αξιολόγησης, το οποίο τόσο εκνευρισμό έχει δημιουργήσει στην εκπαιδευτική κοινότητα. Η εισήγηση της κ. Χαλκιαδάκη μας θύμισε ότι όλα τα συστατικά της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι αντικείμενα αξιολόγησης, π.χ. τα προγράμματα σπουδών, τα σχολικά εγχειρίδια, οι διδακτικές μέθοδοι. Πρόκειται για αξιολόγηση συνειδητή και συστηματική, βάσει των δεικτών και των κριτηρίων που μας έχουν δώσει οι Επιστήμες Αγωγής. Διασάφησε τις σχετικές έννοιες, δείχνοντας ότι η σύγχυση είναι επιπλέον παράγοντας κρίσης σε αυτόν τον τομέα.

Η κ. Μαρκέα ανέπτυξε το όραμά της σχετικά με την μουσική εκπαίδευση, το οποίο, αν εφαρμοζόταν, θα μπορούσε να αμβλύνει όλες τις εκδηλώσεις κρίσης στο σχολείο. Υπερασπίστηκε με πάθος ένα από τα μαθήματα που έχουν ιεραρχηθεί, τυπικά αλλά και άτυπα, στα «δευτερεύοντα» μαθήματα, το οποίο όμως μπορεί να «κάνει τη διαφορά». Το ισχυρότερο «επιχείρημα» αυτής της τελευταίας και καλλιτεχνικής εισήγησης της ημερίδας, ήταν μία μαθήτρια που κατέθεσε τη δική της εμπειρία από τη συμμετοχή της στη σχολική χορωδία, η οποία έχει μηδενικό κόστος και ανυπολόγιστο όφελος.

Για την Ένωση Ελλήνων Παιδαγωγών

Η Ειδική Γραμματέας

Πηνελόπη Παπαϊωάννου